Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Maria Irusta Mallea

Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz, Bizkaia (1928-2024)



Aurkibidea

Biografia



Munitibarko Totorika auzoko Junene etxean jaio zen 1928an. Ama Mallene baserrikoa zuen eta aita Junene bertakoa. 9 neba-arrebatatik hirugarrena da bera. 6 urterekin hasi zen eskolan eta gerra sasoian Bilbora joan zen, lehenengo Indautxura eta gero Plaza Barri ondoko etxe batera. Aldaka auzoko Loiti baserriko Domingo Apoitarekin ezkondu eta 5 alaba izan zituzten. Ezkondu ostean Bolibarko Zeinkako Loiti auzora joan ziren bizitzera. Azken 35 urtetan Gernika-Lumon bizi da. 2010. urtean bere senarragaz batera egin zitzaion elkarrizketa. 2016an Esteban nebagaz batera egin zioten elkarrizketa Ahaztuen Oroimena taldekoek, gerrako kontuak jasotzeko.

Zintak

MUN-003

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2010-01-02
- **Iraupena**: 116 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Oruesagasti, Ainitze

MUN-030

- **Proiektua**: Ahaztuen Oroimena
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Bereziartua, Aitor - Ibarzabal, Patxi - Unamuno, Alberto
- **Data**: 2016-01-01
- **Iraupena**: 89 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Neskak eskola batera, mutilak bestera

- **Erref**: MUN-003/004
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:03:17. **Bukatu**: 00:05:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Sei urte inguru zituztela hasi ziren eskolan; neskak eskola batean, eta mutilak beste batean. Neskak maistrarekin eta mutilak maisuarekin ibili ziren. Irakasleak kanpokoak izaten ziren; erdaldunak. Mutilen maisua "okerra" omen zen; Mariaren anaiei erregelarekin buruan jotzen zien. 80 mutiko inguru egoten ziren maisu bakarrarekin. Txominek eskolako pasadizo bat kontatzen du.

2. Gerra denboran, Bilboko familia baten etxera

- **Erref**: MUN-003/005
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:05:42. **Bukatu**: 00:06:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Gerra denboran, bonbardaketa garaian, Munitibarren zegoen Maria. Gero, Bilboko familia batek beren etxera eraman zuen; eskolara joaten zen, eta etxean lana egiten zuen. Bilbon urte batzuk egin zituen. Gerraostean, ez zen Munitibarko eskolara joan.

3. Dotrina eta abadeak

- **Erref**: MUN-003/008
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:08:23. **Bukatu**: 00:09:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Dotrina euskaraz ikasten zuten. Garai hartan, eskola baino garrantzitsuagoa izaten zen dotrina. Herrian hiru abade zeuden; gerra denboran, denak desagertu ziren. Garai batean, Gerrikaitzen bi eta Munitibarren hiru abade egon ziren.

4. Koroan abestutakoa

- **Erref**: MUN-003/009
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:09:22. **Bukatu**: 00:10:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Mariak elizan kantatzen zuen. Koruko entseguei buruz hitz egiten du. Erdarazko kantak ikasten zituzten obispoa joaten zenerako. Obispoa konfirmazioa ematera joaten zen.

5. Munitibarko erromeria

- **Erref**: MUN-003/012
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:11:47. **Bukatu**: 00:13:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Umetan, San Pedro eguneko erromeriara joateko baimena ematen zien apaizak; osterantzean, ez zuten baimenik izaten erromeriara joateko. Domekatan izaten zen Munitibarko erromeria, eta fama handia izan zuen. Frontoian egiten zen erromeria, eta inguruko herrietako jendea biltzen zen bertan. Neska-mutilak dantzara ateratzen ziren; mutilei paparrean zerbait jarri eta dantzaldia kobratzen zien. Erromeria arratsaldean hasi eta "aramattekoetarako" amaitzen zen.

6. Dantza kontuak konfesatu behar

- **Erref**: MUN-003/013
- **Iraupena**: 0:00:31. **Hasi**: 00:13:53. **Bukatu**: 00:14:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Erromeria kontuak. Neska-mutilek "agarrauan" dantza egitea librea zen. Mutilekin dantza eginez gero, neskek apaizari konfesatu egin behar izaten zioten larunbatetan.

7. Konfesatokiak eta konfesioak

- **Erref**: MUN-003/016
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:16:27. **Bukatu**: 00:17:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Konfesatokiak nolakoak izaten ziren azaltzen dute. Neskak eta mutilak ez ziren toki berean konfesatzen: mutilak apaizaren aurrealdetik; neskak, berriz, alboko saretatik. Konfesatzeko belauniko jarri behar izaten zen.

8. Mezara, lastazaoak hartuta

- **Erref**: MUN-003/018
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:18:53. **Bukatu**: 00:20:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Baserrian lana eduki arren, mezara joan behar izaten zuten igandetan. Maria eta etxekoak Totorikatik Munitibarrera oinez egiten zuten bidea; lastazaoak erabiltzen zituzten argia egiteko. Lehenengo meza zazpiren izaten zen, eta, gero, meza nagusia egoten zen. Bideak ez ziren onak, eta basa ugari izaten zen. Munitibarrera iritsitakoan, Mariak eta oinetakoak aldatzen zituzten etxe batean; Txominek eta ez.

9. Mutilak tabernan, neskak paseoan

- **Erref**: MUN-003/022
- **Iraupena**: 0:00:36. **Hasi**: 00:22:01. **Bukatu**: 00:22:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Galarazita zegoen emakumeak tabernan sartzea. Arratsaldetan, mutilak txikito batzuk edatera joaten zirenean, neskak paseoan ibiltzera joaten ziren besotik helduta. Bitartean, mutilak tabernako atean jarri eta neskei begira egoten omen ziren.

10. Neska-laguntzak eta kalabazak

- **Erref**: MUN-003/023
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:22:37. **Bukatu**: 00:24:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Neska-laguntzei buruz hitz egiten dute. Urruti bizi zen neska bati etxera laguntzea, kalabazak jasotzea... Dantzako garaian, neskak kalabazak ematen omen zizkien gustu ez zituzten mutilei.

11. Gona eta oinetakoak

- **Erref**: MUN-003/024
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:24:46. **Bukatu**: 00:25:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Erromeriara joaten zirenean, oinetakoa aldatu egiten zituzten; biderako abarkak janzten zituzten gero. Mariak gona plegudunak erabiltzen zituen.

12. Auzokoak orrazten ibilitakoa

- **Erref**: MUN-003/029
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:28:17. **Bukatu**: 00:29:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:
Ile-apaindegira permanentea egin behar zuenean bakarrik joaten zen. Maria auzokoei ilea orrazten ibiltzen zen. Ezkondu eta gero ere igandetan joaten zen auzoko emakume batzuk orraztera. Umeei eta lagunei ilea mozten zien.

13. Injekzioak jartzen ibilitakoa

- **Erref**: MUN-003/030
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 00:29:19. **Bukatu**: 00:30:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Auzokoei injekzioak jartzen ibilitakoa da Maria. Aldian aldian jarri behar izaten zitzaion injekzioa gaixoari, eta holakoetan, gaixoaren etxean geratu ohi zen lotan.

14. Herriko medikua

- **Erref**: MUN-003/031
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 00:30:12. **Bukatu**: 00:31:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:
Txomin eta Maria gazteak zirela, herrian mediku bakarra zegoen. On Pedro Gerrikabeitia zuen izena, eta Munitibar bertakoa zen. Haren emaztea maistra zen. Etxez etxe ibili ohi zen medikua. Herriko gizon bat ibiltzen zen medikuaren zerbitzuak kobratzen.

15. Junene etxeko errenta

- **Erref**: MUN-003/032

- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:31:56. **Bukatu**: 00:32:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Mariaren familia Junene etxean bizi zen; etxeak hiru bizitza zituen. Junene herriko medikuarena zen, eta errenta uztarekin (argia, artoa...) ordaintzen zioten. Urtean behin ordaintzen zuten errenta.

16. Ermandadeari buruzko azalpenak

- **Erref**: MUN-003/033
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:32:26. **Bukatu**: 00:33:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
Baserrien arteko ermandadea zer izaten zen azaltzen dute. Ermandadea elkarri laguntzeko elkartea zen. Zer galera hartzen ziren kontuan: ganaduren bat hiltzen zenean, denen artean ordaintzen zen galera hura...

17. Etxe erre eskean

- **Erref**: MUN-003/034
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:33:18. **Bukatu**: 00:34:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Lehen, etxeek ez zuten asegururik izaten. Baserriren bat erretzen zenean, diru-batzeak egiten ziren laguntzeko. Diru asko batzen zen etxe erre eskean.

18. Munitibar eta Gernikako bonbardaketak

- **Erref**: MUN-003/038
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:37:07. **Bukatu**: 00:39:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerrako oroitzapenak. Munitibar bonbardatu eta arratsaldean, berriz, Gernika erasotu zuten. Txomin Munitibarren zegoen orduan. Maria, zortzi neba-arrebak, ama eta osaba batek etxetik ihes egin zuten bonbardaketatik babesteko. Menditik ikusten zuten Gernika gorri-gorri, sutan. Gerrako nahasmenaz, ihesaldiez, beldurraz... hitz egiten dute.

19. Bonbardaketa hurrengo eguna

- **Erref**: MUN-003/039
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:39:14. **Bukatu**: 00:40:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerrako oroitzapenak. Munitibar bonbardatu eta hurrengo egunean herria nola zegoen kontatzen dute. Txomin anaiarekin jaitsi zen herrira: herrian milizianoek utzitako tresna ugari zeuden; mantak, lapikoak, koilareak... Jendeak etxerako hartu zituen soldaduek kalean utzitako tresnak.

20. Milizioanoak etxez etxe eskean

- **Erref**: MUN-003/040
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:40:27. **Bukatu**: 00:41:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Bonbardaketa aurreko egunetan, milizianoak etxez etxe ibili ziren eskean. Milizianoek egun gutxi egin zituzten Munitibarren.

21. Koltxoiak egiteko tela

- **Erref**: MUN-003/043
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:42:30. **Bukatu**: 00:43:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerra ostean, Gernikan erosten zuten arropa egiteko tela. Garai hartan, koltxoiak egiteko tela marraduna, urdinez tindatuta, saltzen zuten arropak egiteko. Arropak garbitutakoan, tinda galdetzen zuen eta marrak agerian geratzen ziren. Txominen arreba batek zakuarekin arropa josi zuen baserrian erabiltzeko. Diru falta handia zegoen.

22. Bonbardaketak Munitibarren eragindako kalteak

- **Erref**: MUN-003/044
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:43:53. **Bukatu**: 00:45:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Bonbardaketen eraginez, Munitibarko eliza apurtuta geratu zen. Herrian, etxe batzuk kaltetu ziren bonben eraginez, baino inor ez zen etxe gabe gelditu. Metrailak jotako neska bati buruz hitz egiten du. Soroetara bonba asko bota zituzten Alemanek.

23. Fusilamenduak, ikusi ezinak eta "txibatazoak"

- **Erref**: MUN-003/046
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:46:20. **Bukatu**: 00:48:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Gerrako kontuak. Munitibarren ez zuten inor fusilatu; Bolibarren bai. Zigor moduan, herriko zenbait abertzalek guardia zibiletara joan behar izaten zuen. Herrian "txibatazoak" izaten ziren; ikusi ezina izaten zen. Zenbait baserritako ugazabek (hiru-lau baserri zituen batek) errenteroak bere alderdiari (nazionalei) botoa ematera behartzen zituzten.

24. Uzta entregatzeko kupoa

- **Erref**: MUN-003/048
- **Iraupena**: 0:02:12. **Hasi**: 00:49:12. **Bukatu**: 00:51:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerra ostean, baserritarrek uzta entregatu behar izaten zuten udaletxean. Zenbat eta baserri handiagoa, orduan eta uzta gehiago entregatu behar izaten zen; garia, artoa, ilarra eta patata entregatu behar izaten zuten baserritarrek. Txominek kontatzen du patata erosi egin behar izaten zutela entregatzeko; euren lurrak ez ziren patata ereiteko egokiak. Hiru-lau urtean ibili ziren uzta entregatzen, eta denbora horretan, gosea pasa omen zuten.

25. Mendata eta Markinako errotetara

- **Erref**: MUN-003/049
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:51:24. **Bukatu**: 00:53:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:
Errotak itxita egon zireneko garaiaz hitz egiten dute. Mendatara, Markinara... joaten ziren errotara gauean, ezkutuan. Mendatako Errota Barri, Errota Zuri eta Ikerixe errotak aipatzen dituzte. Munitibarko Goikola eta Elortza errotak aipatzen dituzte.

26. Ogi beltza eta txerri-hiltzea

- **Erref**: MUN-003/050
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:53:01. **Bukatu**: 00:53:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Errazionamenduko ogi beltza ez zen jateko modukoa. Txerria ezkutuan hil behar izaten zen. Bonbardaketa egunean, txerria hil zuten Mariaren etxean.

27. Arroza eta ogi beltza

- **Erref**: MUN-003/052
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:53:48. **Bukatu**: 00:55:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Elizpean jasotzen zuten errazionamendua. Errazionamenduko txartelarekin joan behar izaten zen jakiak jasotzera. Abertzaleek arroza ematen zuten; nazionalek, errazionamenduan ogi beltza ematen zuten. Herrian txahala hiltzen zenean, jendea sebo eske joaten zen, olioa falta izaten zelako.

28. Jatekoa, eratekoa eta jatorduak

- **Erref**: MUN-003/055
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:56:57. **Bukatu**: 00:59:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Jateko eta edatekoari buruz hitz egiten dute. Gabonetarako sagardoa ekartzen ibilitakoa da Txomin. Mariak kontatzen du auzoko gizon edadetu batek zahagian edukitzen zuela ardoa. Jatorduetan, denek mahaian ontzi batetik jaten zuten Txominen etxean. Euli ugari izaten zen lehen baserrietan.

29. Etxean ura eta arropa garbiketa

- **Erref**: MUN-003/058
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 01:01:40. **Bukatu**: 01:03:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Mariaren etxean ura zuten, nahiko aspalditik. Etxetik hurre iturriak zituzten,

eta hara joaten ziren arropa garbitzera (hiru etxetakoak joaten ziren hara). Etxean xaboitzen zituzten arropak, eta gero joaten ziren iturrira. Baldea buru gainean hartuta joaten ziren. Arropa garbiketa emakumeen lana izaten zen. Maria amari laguntzera joaten zen; izarak bihurritzen laguntzen zion...

30. Lixiba

- **Erref**: MUN-003/059
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 01:03:46. **Bukatu**: 01:05:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Lixiba nola egiten den azaltzen dute. Arropei usain ona geratzen zitzaien.

31. Domeketan, etxea garbitu

- **Erref**: MUN-003/060
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 01:05:02. **Bukatu**: 01:06:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Etxea nola garbitzen zen. Eskoba erabiltzen zuten; etxe askotan egoten zen "ginderriaz" egindakoa eskoba. Etxea domeketan garbitzen zen.

32. Bilboko egonaldiaz

- **Erref**: MUN-003/063
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 01:06:55. **Bukatu**: 01:08:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Maria gaztea zela, hainbat urte egin zituen Bilbon. Ama gaixotu eta etxera bueltatu zen. Bilbon, Indautxuko Karitateko Karmeldarrenean egon zen "interna". Mekanografia eta beste hainbat gauza ikasi zituen han; aldi berean, bertako lanak egiten zituen. Hura utzi, eta Plaza Barri ondoko etxe batean ibili zen josten ikasten. Mariaren amak erabilgarriagoa ikusten zuen josten ikastea makinaz idazten ikastea baino. Etxerako josi izan du.

33. Bi zerrategi herrian

- **Erref**: MUN-003/066
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 01:11:01. **Bukatu**: 01:12:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ekonomia eta industria » Lantegiak

Laburpena:
Garai batean, Munitibarren bi zerrategi zeuden. Zerrategiak non zeuden kontatzen dute. Basoko egurrak zerrategikoek erosten zizkieten.

34. Gernikako plaza eta "erregateroak"

- **Erref**: MUN-003/068
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 01:13:13. **Bukatu**: 01:14:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Maria eta Txominen gurasoak astoarekin joaten ziren Gernikara, plazara. Maria 'Correo' esaten zioten autobusean joaten zen Gernikara, oilo eta guzti. "Erregatero" asko joaten omen zen Gernikako plazara erostera.

35. Markinara, astoan

- **Erref**: MUN-003/069
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 01:14:11. **Bukatu**: 01:15:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Astoarekin joaten ziren Markinara, plazan saltzera. Joan-etorria nolakoa izaten zen kontatzen du. Ateratako dirua amari ematen zion. Patatak, oilaskoak eta arrautzak saltzen zituen gehien bat. Ateratako diruarekin erosketak egiten zituen herrian.

36. Munitibarko dendara, arrautzak eramatera

- **Erref**: MUN-003/070
- **Iraupena**: 0:00:39. **Hasi**: 01:15:03. **Bukatu**: 01:15:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Munitibarko dendara arrautzak eramaten zituen Mariak. Azukrea, olioa, txokolatea eta kafea erosi ohi ziren dendan; trukea egin ohi zuten. Munitibarren denda eta taberna asko zegoen lehen.

37. Emagina eta Gernikako klinika

- **Erref**: MUN-003/073
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 01:18:21. **Bukatu**: 01:20:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Mariaren amaren sasoian, Bernarda izeneko auzoko emakume bat ibiltzen zen emagin lanetan. Mariak Gernikako Dublang klinikan eduki zituen lau ume; beste alaba bat etxean eduki zuen. Klinika diruz ordaintzen zen.

38. Olgetak: aponka, erre-erreka...

- **Erref**: MUN-003/075
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 01:20:49. **Bukatu**: 01:23:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Ume sasoiko olgetak: aponka, sokadantzan, ezkutaketan, pilotan, erre-erreka... ibiltzen ziren. Mutilak mendira joaten ziren. Neskak eta mutilek ez zuten elkarrekin olgetan. Aponka eta erre-erreka nola olgetan den kontatzen dute. Ez zen jolaserako tarte handirik izaten. Sokadantzako kantak aipatzen dituzte: 'Al pasar la barca' eta 'Cocherito lere'.

39. Munitibarri buruzko kanta

- **Erref**: MUN-003/076
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 01:23:54. **Bukatu**: 01:25:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak

Laburpena:
Munitibarri buruzko kanta bat. Don Ramon abadeak irakatsi zien. Mariak letra aipatzen du.

40. Munitibarko idi-probak, fama handikoak

- **Erref**: MUN-003/079
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 01:26:04. **Bukatu**: 01:28:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Munitibarko idi-probetan jende asko batzen zen lehen. Jendeak joko (apustu) asko egiten zuen. Apustulari bati buruzko pasadizo bat kontatzen dute. Txominek idiak zituen...

41. "Lekeition, arrain usaina..."

- **Erref**: MUN-003/082
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 01:29:12. **Bukatu**: 01:30:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza

Laburpena:
Mariak familia zuen Lekeition, eta umetan ikusi zuen itsasoa aurrenekoz. 'Correo' autobusean joaten ziren Lekeitiora. Orduko oroitzapenak aipatzen ditu: arrain usaina...

42. Ezkontza eta eztei-bidaia

- **Erref**: MUN-003/084
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 01:30:36. **Bukatu**: 01:31:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkontza. Munitibarko Sindikatuan egin zuten bazkaria. Bi-hiru eguneko eztei-bidaia egin zuten.

43. Bi taxi herrian

- **Erref**: MUN-003/085
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 01:31:27. **Bukatu**: 01:32:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:
Garai batean, bi taxi egon ziren Munitibarren. Taxi-gidarien izenak aipatzen dituzte.

44. Hiletak

- **Erref**: MUN-003/086
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 01:32:32. **Bukatu**: 01:34:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Garai bateko hiletak nolakoa izaten ziren kontatzen dute. Egun bateko gaubeila egiten zen etxean. Gau osoa arrosarioa erresatzen ematen zuten. Auzoko eta familiako gizon nahiz emakume biltzen ziren. Hurrengo egunean, gorpua lurperatu eta meza egiten zen. Meza ostean, bazkaria egiten zen.

45. Ur-sagardoa

- **Erref**: MUN-003/088
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 01:34:32. **Bukatu**: 01:36:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:
Etxeko sagarrekin sagardoa egiten zuten. Ur-sagardoa esaten zioten. Lehenengo egunetan, gozoa izaten zen. Nola egiten den kontatzen dute. "Gazie" esaten zioten sagarrak erabiltzen zituzten sagardoa egiteko. Urtean birritan edo egin ohi zuten sagardoa.

46. Sagar marmelada

- **Erref**: MUN-003/089
- **Iraupena**: 0:00:23. **Hasi**: 01:36:50. **Bukatu**: 01:37:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Mariaren etxea marmelada asko egiten zen. Sagarrarekin egiten zuten marmelada.

47. Bikotea nola ezagutu...

- **Erref**: MUN-003/098
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 01:43:34. **Bukatu**: 01:45:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Elkar nola ezagutu zuten kontatzen dute. Biak Munitibarkoak izanik, auzo ezberdinetakoak ziren, eta umetan ez zuten elkar ezagutzen.

48. Domeketan, barkilleroa

- **Erref**: MUN-003/100
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 01:46:11. **Bukatu**: 01:47:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
Gozokiak. Domeketan barkilleroa joaten zen Munitibarrera. Barberuak ere gozokiak edukitzen zituen. Txokolatea ere jaten zuten.

49. "Ofizio guztiak zituen gizona"

- **Erref**: MUN-003/101
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 01:47:42. **Bukatu**: 01:48:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Munitibarren bazen gizon bat abarkak egin, gozokiak saldu, gizonei ilea ebakitzen... ziena. Herriko "sakritaua" ere bera zen; "ofizio guztiak zituen".

50. Amak egindako galtzak

- **Erref**: MUN-003/102
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 01:48:52. **Bukatu**: 01:49:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Galtzak amak egiten zituen etxean. Artilearekin egin ohi zituen. Artilea erosi egiten zuen.

51. Labesua

- **Erref**: MUN-003/106
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 01:54:11. **Bukatu**: 01:55:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Labesua nola egiten den azaltzen dute. Astean behin egiten zuen ogia.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-30

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com